

Տարեկան գինը 10 լուբկի, կէս տարվանը 6 լուբ
Առանձին համարները 7 կօպէկուլ.

Մեր հանգիս. Тифлісь. Редакція «Мшакъ»
Կամ Tiflis. Rédaction «Mschak».

ԱՐԵՎԻԿԱ 1894 ԹԻՍԿԱՆԻՆ

ՀԱՄԱԴԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻՆԻ

УГУ

Խմբադրութիւնը բաց է առաւտեան 10—2 ժամ
(բացի կիրակի և տօն օրերից)

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով

Յայտարարութիւնների համար վճարում են

Իւրաքանչիւր բառին 2 կօպէկ.

Եւրաքանչիւր բառին 2 կօպէկ.

„Օ ԱՆԴԻ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՐԱԳԻ

ԿՐԱԿԵՆԱԿԱՆ ԵՒ ՔԸՆԸՔՆԵՐՈՒՄ
Կը հրատարակվի Թէփլմում, նոյն դիրքով, նոյն պրոգրամայով և նոյն ուղղութեամբ։ Մենք
ստանում ենք սեփական ՀԵՇԱԳԻՐՆԵՐ։
«ՄՇԱԿԻ» տարեկան գինը 10 րուբլի է, կես տարվանը՝ 6 րուբլի, ամսական՝ 1 րուբլի։
Գրիվ «ՄՇԱԿԻՆ» կարելի է ԽՄԲԱԴՐԱՏԱՆՆ (Բազարնայա և Բարօնսկայա փողոցների անկի-
նուու)։
Կայսրութեան ուրիշ քաղաքներից «ՄՇԱԿԻՆ» գրիվու համար, և առհաստակ նամակներ և
ծրաբներ ուղարկելիս, պէսք է դիմու հետեւեալ հասցեով։ ՏԻՓԼԻՍԾ, Ռեդակցիա «ՄՇԱԿԵՐ», խո-
արտասահմանից Tiflis, Rédaction du journal arménien «MSCHAK».

Կերպայ 1893 թւեն սոյեմբերի 1-ից մինչև գեղատեմբերի վերջը «Մշակին» բաժանորդ գրվաղնելը պէտք է վճարեն 2 լուսով:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ազատեցէք մող փարիսեցիներից. — ՆԵՐԻՒՆ ՏԵ-
ՍՈՒԹԻՒՆ. «ԽՈՎԾՏԻ» ԱՊԱԳԻ ԽՎԱԼԿԱԳՈՅՆԻ ԽԱՆ. ՄԻ
ՆԿԱՊՈՂՄԹԻՒՆ. ՆԱՏԱԿ ԲԱԹՈՒՄԻՑ. ՆԵՐՎԻՆ
ԼՈՒՐԻՐ. — ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. — ՀԱՄԴՎԵՔ հԵծե-
ԼԱՊՈՂՔԸ. — ԲՐԱԴՎԱՀԱՅԻ ԽԵՂԱՓՈԽՄԹԻՒՆ. ՍԱՎԻ ՆՈ-
ՀԱՌԱՆԵՐ. ՆԱՏԱԿ ՓԱՐԱԿԱՍՏԱՆԻՑ. ԱՐՄԱՊԲԻՆ ԼՈՒՐԻՐ.
— ԽԱՌԻՆ ԼՈՒՐԻՐ. — ՀԵՇՈԱԴԻՐՆԵՐ. — ԲՈՒՐՍԱ. —
ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ. ՏԱՄ
ՕՐ Կ. ՓՈՐՄՈՒՄ:

ԱԶԱՏԵՑՔԻ ՄԵԶ ՓԱՐԻՍԵՑԻՆԵՐԻՑ

Եթէ կայ մի չար ալստ, մի բարոյական
մեծ ցաւ հասարակական կեանքի մէջ, որի
դիմ մաքառելլ անտանելի, ամբողջ տարի-
ներ աշխատանք պահանջող դժուարու-
թիւններ է ներկայացնում—դա փարիսե-
ցիութիւնն է, դիմակաւորվելն է, ծպտեալ
զրութիւնն է:

Ժեան քարոզիչ—այն ժամանակ մարտնչո-
ղի, մաքառողի զրութիւնը անտանելի է
գառնում: Այդտեղ ոչ համոզմունքի խօսքը
ոչ բարեկիղձ վէճը, ոչ արդար ցասումը և
բարկութիւնը, ոչ մէկը չեն հասնի նպա-
տակին, որովհետև ձեր հակառակորդը ձլշ-
մարտութիւնը որոնելու գործով չէ գրադ

տպիսութեան զէմ, նա զիտէ թէ ինչի
զէմ է կուլում: նա զիտէ, որ մարդիկ, եթէ
մերժում են ձեր ասածը, այդ այն պատճա-
ռով է, որ չեն հասկանում: չեն ըմբռնում
ձեր առաջարկութիւնները, ձեր քարոզածի
էութիւնը: Բայց երբ մարդ ստիպված է
լինում կուել մի ուրիշի հետ, որը ընդու-
նում է ձեր ասածը առերես, որը ճարպիկ կեղ-
ծաւորութեամբ առաջ է գալիս, իբրև գա-
ղափարի պաշտպան, ներկայանում է իրեւ
բարյականի ջատագով, իբրև առաքինու-
թեան քարոզիչ—այն ժամանակ մարտնչո-
ղի, մաքառողի զրութիւնը անտանելի է
գառնում: Այդտեղ ոչ համոզմանքի խօսքը,
ոչ բարեխիղծ վէճը, ոչ արդար ցասումը և
բարկութիւնը, ոչ մէկը չեն հասնի նպա-
տակին, որովհետեւ ձեր հակառակորդը ճշշ-
մարտութիւնը որոնելու գործով չէ զբաղ-

ալքան իր երկու մեծ աղջիկների շողով
որթ, կեղծաւոր և շինծու խօսքերը ըն-
ունում էր „հալած իւղի տեղ“, իբրև
պատր սրտի մի արտայայտութիւն, իսկ իր
տսաեր աղջկայ՝ Կորդելիայի անպանց,
նկեղծ, անշողզորթ ու անարուեստ
ոստովանութիւնները համարում էր ոչ
հայն թոյլ և կոպիտ, այլ և զուրկ որդիա-
ան սիրոյ ջերմութիւնից: Նոյնը չէ՞ ար-
եօք կառապեմ: Ի մեռ Հայութականին:

Տեսէք, ինչ ձեւերի տակ է ծածկվել մե-
անում Տարախւֆի ոգին, փարխսեցիութիւնը:
Հա այստեղ անբարոյականի շրթուկներով
ա ձառեր է խօսում և յօդուածներ է թելա-
րում բարոյականութեան մասին, այնտեղ
արստահարողի աջերով կոկորդիլոսի ար-
ունքներ է թափում ընդհանրական թշուա-
ռութեան մասին, զողի ձեռքերով ողորմու-
թիւն է բաժանում ժողովրդին, թշուա-
լականի բերանով նա քարոզներ է
առում վեհի, կրօնի, բարձր առաքինու-
թիւնների մասին:—Մեր աղքատիկ գրա-
նանութեան մեջ նա արդէն գտել է բազ-
արթիւ արտայայտութիւններ՝ մարմնանալով
ասագողի, բարեպաշտ մղացու, աղա հո-
արագանուի, շողոքորթ ուսուցչի, քառ գոր-

շակատարի տիպերում և այլն:
”Մշակվէ“ իր սկզբնաւորութեան առաջին
ընթից պատերազմ է հրատարակել փարի-
եցիութեան դէմ և արդէն շատ պատնէշ-
եր է խորտակել որոնք երկար ժամանակ
մնառիկ են համարվել:

Եւ այլապէս չէր կարող լինել:
Հասարակութեան լաւ մասը, որ սկսել է
եանքի մէջ ձանաչել այդ տիպերը զանա-
յան զիմաների տակ, քաջ գիտէ, որ նը-
անք կարող են միայն ժամանակաւոր գեր-
ազալ, որ ապագան, նոյն իսկ մերձաւոր
սպագան, նրանցը չէ:—Դիմանեն ամեն օր

Երաւանակէմ. — Ի՞նչ նպատակով. — Ուխտ. — Կարող
առաջնահերթ:

Վերջապէս «Այլշայր» շոգենաւը դցում է խա-

իլիսիը ջէնկէլքէօյ, Անստոլիայի ափում: Երբ ես
պատրաստում էի իրեղիններս, նաւապետը նկա-
ռելով մի քանի հայերէն գրքեր, որ թիֆլիսից
ևս վերցրել էի, խորհուրդ է տալիս ինձ թող-
ել նաւում, «Եթէ ոչ մաքսատան հետ մեծ դժուա-
ռութիւնների կը համգիպէք», ասում է նա: Ահա
և մաքսատան պաշտօնեաները պատրաստ կանգ-
ած են ափում: Դրգերը թողնում եմ նաւում.
Նորուկս և իրեղիններս մշակն իջեցնում է ափը,
իլ հուժկու, լայնաթիվունք հայ մշակ: «Եփէն-
ցըմ, ասում է նա, եթէ չէք կամենայ, որ ձեր
մնութել անտղեն, բախչիշ մը տուեք աս շանր»,
և մի արծաթ մէջիդ (1 լ. 70 կ.) խոժու տաճիկ
պաշտօնեայից մի շողմարար, ամենաքաղաքավա-
րի մարդ է դարձնում: «Եփէնդին անշուշտ եկել
է, զուարձանալու Բօսփորի ափերում, ասում է

ուռմ եմ ձեզ երջանկութիւնս։ Այդպէս ազատե-
ալ մեր լիները մաքսառորի խուզարկութիւնից և
իշշմանելով, որ գլոբերը թողի նաւում նաւապե-
սի առաջարկութեամբ, վարձելով մի դայըզ, Ա-
սատօլիայի ափից անցանք թումէլիայի ափը, այ-
սինքն Կ. Պոլսի ասիական մասից եւրօպականը։
Նաւապեսս ասաց, որ օտարականների համար
ամենայարմարը՝ Պերա թաղը գնալն է, որովհետե-
այդ թաղը եւրօպական թաղ է և բլոր հիւրա-

սոյները այդտեղ են; Նա ինձ տուաւ մի հիւրա-
սոցի՝ Hotel de Ryzance-ի հասցէն և հեռացաւ:

Միայնակ կանգնած էի Բօմֆօրի ափին և ըս-
տանչացել էի գեղանկար տեսարանից, այս տե-
սակ հիանալի ընութեան բարիքը վայելող մի քա-
ղաք պէտք է ինքն ևս հիանալի լինի: Կարող էի
ինքաղըել, որ 10 օրից յետոյ իմ ամենամեծ ու-
ստախութիւնս պիտի լինէր Կ. Պօլիս թողնելը...

